

РУЗВЕЛТ ЗА КРАЩИЙ РОЗДІЛ ПРИХОДУ

ВАШИНГТОН. — Відкриваючи „світовий конгрес сили“, президент Рузвелт звернув у своїй промові увагу на потребу реорганізації економічного життя краю. Перед Америкою стоїть питання дожитися дозрілої господарки. Край мусить піднести життєву ступу для всього населення краю. Край уже добився високої продуктивності праці, а тепер ще раз розумно й широко розділити прихід. Тоді Америка зможе захити буйним життям.

По своїй промові президент покритив ключем на електричній механізмі і від цього пішли в рух машини електровні на Болдер Дем, у стеїт Невада. Радіові прадади переслали до Вашингтону голос машинерії та води, й прийняли на конгресі гості могли чути ці голоси.

На „світовий конгрес сили“, що має займатися передовсім питаннями витворювання для держави машинерії, приймали представники 53 держав. Учасники конгресу порушили теж інші економічні питання та піднесли проект скликання конференції великих держав для вирівнювання торговельних непорозумінь.

ВИБОРЧА КАМПАНИЯ.

ПОРТЛЕНД (Мейн). — Сюди приїхав уже спеціальний поїзд Губернатора Кандзі Лавуе, щоб виголосити в цій околиці низку виборчих промов. У своїй розмові з газетарами Лавуе запевнив, що він думає в цих промовах звертати увагу на потреби „пересічного чоловіка“.

У своїй промові у Портленді Лавуе звернувся до справи відношення уряду до бізнесу та вступати проти адміністрації Рузвелта за її втручання в бізнес.

ПРОГРЕСИСТИ ЛУЧАТЬСЯ ДЛЯ ДОПОМОГИ РУЗВЕЛТОВИ.

ШКАГО. — Тут відбулася так звана краєва конференція поступовців. Головною ціллю цієї конференції була організація за вибір президентом Рузвелта. Конференція постановила створити постійну прогресивну організацію, на чолі котрої поставлено сенатора Ла Фолета з Вискансину.

Конференція ухвалила низку засад, в котрих кажеється, що головним спірним питанням при цьогорічних виборах є спір між нападниками, що стоять за задержанням далі всієї економічної сили в руках тих, що її тепер мають, та тими, що хотіли б маєтки поширити на ширші круги населення. З обох напрямків політичних представників надію на вибір президентом Рузвелта, як представник поступовців. Тому конференція заявляється за поновний вибір президентом Рузвелта.

ВІДКРИЛИ СПОСІБ РОБЛЕННЯ ПОЖИВИ З ТРАЧИННЯ.

КЕЙМБРИДЖ (Массачусетс). — На конференції вчених і артистів, зібраній з нагоди 300-ліття Гарвардського університету, виступав заступник німецький учений, Фрідріх Бергюс, котрий свого часу дістав нагороду Нобля за відкриття способу перемішування нафту й газоліну.

Бергюс у своїй промові звертав слухачам до відома своє дальше відкриття, а саме процес перероблення деревного трачіння на поживу. Прелегент говорив, що вироблена ним з трачіння пожива має хемічні складники, потрібні людині до вдержання себе при житті.

ЕЛЕКТРИКА ПОМАГАЄ НА НЕВРАЛЬГІЮ.

НЮ ЙОРК. — На „Американським Конгресі Фізичної Терапії“ прочитав один лікар реферат про своє відкриття, що електрика лікує невральгічні болі лица.

Інший лікар прочитав реферат про вплив холодних і теплих питань на величину тіла. Він переконався, що від холодного напитку руки й ноги зменшують свою величину, а від теплового напитку, наприклад, чарки кави, збільшуються в розмірі. Це відкриття, запевняє, стане основою пошукування ліків проти різних недуг, головню простуди.

САБОТАЖ У ДОКАХ ВОЕННОЇ ФЛОТИ.

НЮ ЙОРК. — Федеральний уряд відкрив саботаж у доках воєнної флоти в Брукліні. Саботаж відкрито, коли в доках зчинився пожежар. Показалося, що хтось забив дроти в електричні проводи та спричинив коротке електричне зіп'яття, а за тим пожежар.

ПОЕДИНОК ПОСЛІВ.

Між сенаторами Луїсіо Де Ля Пона та Хосе Мануель Касаона у Гавані, Куба, прийшло до поединку. Билися на вальерійськими шаблями. Обидва були легко ранені. Закон Куби забороняє поединки, але законодавці мають посольську недоторканність.

ЯК ЖИВУТЬ ДОСТОЙНИКИ.

Про це згадує „Львовський Дзеник Народови“, який подає замітку, що бувший прем'єр і міністер освіти Енджевич підтримує туристику не тільки з аматорства. Як президент Ліги прихильників туристики бере він ненайгіршу платню, бо аж 2½ тисячі злотих місячно. З такими гримішми можна дивитись на світ згори, навіть не вилазючи на гори.

КІНДЕР, КІХЕ, КІРХЕ.

Таку засаду провадять німці супроти німецького жіноцтва. В останньому часі німецький уряд рішив усунути жінок від судівництва.

ПРИМУСОВИЙ ПЕРЕСТАНОК.

В околицях Мінхену перешла страшна буря, що спричинила великі шкоди. Буря перевернула п'ять возів пасажирського поїзду, причім кількох пасажирів поранило. Шість возів мандрівного цирку буря викинула на поле. Вози поломалися і кілька осіб з циркового персоналу тяжко поранили.

ДІТИ БЕЗ БАТЬКІВ.

У Голандії досі існує закон, що коли хтось хоче взяти до себе на постійне виховання чужу дитину, то мусить виїхати до Англії, Франції або Бельгії, щоб її там адоптувати. Рікороно допущено голандські родини з пів сотні французьких і пів сотні англійських дітей. Діти, згідно з законом, залишаються до повнолітності громадянами той держави, де адоптували. Це спричинило великі клопоти і тепер Англія не хоче дозволити голандцям вивозити адоптованих дітей, щоб не попадати у конфлікт із голандською владою. Бездітні голандці, що радо беруть прийомів, хотять ужити закон, щоб голандський уряд змінив старий закон.

КОРОНА НА МІРУ.

Англійський король Едвард VIII і на далі залишився елгантом. Він не хоче коронуватися в старій короні, що троху на його голову завеліка, і тому дав її переробити. Також королівські клейноди будуть відчищені та відновлені. Тому, що вони представляють незмірні багатства, їх відослано до ювіліару Конеля літаком під спеціальною ескортою.

ВСЬОМУ ВІЙНІ ЗАЛОЗИ.

Сер Вальтер Бравн, професор університету в Кеймбриджі, видав велику працю про вплив залоз на здоров'я, на характер і вдачу. Є такі залози, що спричиняють утому, меланхолію, навіть божевілля, інші рішають про те, що людина має нахил до крадіжки, брехні або підпалів.

ЖУРНАЛІСТА ЗАСУДИЛИ НА ДОСМЕРТНУ ВІЗНАЧКУ, БО НЕ ВМІВ МОВЧАТИ.

Таке стрінуло німецького журналіста Швердтфлегера за те, що за гроші арадав закордонним журналістам секретні інформації, що їх німецька преса дістає щоденно від різних державних урядів. Швердтфлегер є сином німецького генерала і мабув тільки тому не засудили його на смерть.

„РУСКИЙ ЗАКОН КАК ДИШЛО, КУДА ПОВЕРНУТЬ ТУДА І ВИШЛО“.

Так говорили в Росії за царських часів, але й тепер це лишилося. Мало того, ніхто не знає в Советах, чи те, що вчора було добре, сьогодні не є контрреволюцією. Люди бояться своєї тіни і не вірять один одному та до всього ставляться з недовірою. Редактор часопису „Сталін“ дістав телеграфічно проект нової конституції. В редакції не могли вирішити: друкувати в часописі, чи ні? Рішили підждати. Коли врешті редактор хотів видрукувати проект конституції, йому сказали, що таке спізнання може зробити погане враження. Тоді редактор, щоб рятувати ситуацію та нікому не наразитись, купив у другій редакції відбитки проекту конституції та післяв у своїм часописі як безплатний додаток.

ЗМУЧИЛИСЯ ПАРАДАМИ.

В Советах усе роблять на приказ. І який приказ не прийшов би з центра, місцеві до стоїтники „зі шкіри лізуть“, щоб урятувати свою шкіру. Про такі випадки оповідають самі советські часописи: На сповторді параді в Нижнім Новгороді було в поході 45 тисяч учасників. Така відомість, подана офіційно, прокарірі виявилася, що величезна більшість змобілізованої на параді юрби нічого спільного зі спортом не має. У тім самім Нижнім Новгороді упрва Фізкультури дістала приказ змобілізувати тисячу ситківкарів. Розуміється їх змобілізували, хоч ні один із них поніяв, що має про гру в ситківку. Та змобілізація перейшла на цей раз легко, бо змобілізовані дістали білі штани і сорочинки до ситківки. Тепер вони дуже вдоволені, бо в ситківку не грають, зате мають у чім парадувати вечорами по місті. Старші робітники нарікають на ці безконечні парадні і кажуть, що вже втомилися ними.

СТУДЕНТАМ НЕ МОЖНА МІШАТИСЯ ДО ПОЛІТИКИ.

Такий проект закону виправдовали в Румунії. Закон забороняє політичну пропаганду серед студентської молоді, студенти не можуть брати активної участі в політичних зібраннях окремих партій. Закон передбачає також гострі карі за непослух супроти влади, що її видає наукова рада.

САМОСУД НА СЕЛІ.

В селі Сихотів у центральній Польщі зловили селяни злодія. Підчас погоні за ним злодій зранив одного селянина револьвером. Це так роззрамувало інших, що юрба з 200 осіб убила злодія палицями і камінням.

„ШКІЛЬНІ СТРАХИ“.

Родичі дітей у Пікскіл, Нью Йорк, що мають ходити до школи „Вен Кортлендсвіл“ постановили не посилати своїх дітей до школи, бо, мовляв, дітям задалеко ходити. У місті Йонкерс, Нью Йорк, деякі родичі задержали діти вдома, поки шкільна влада не постаряється перевозити дітей омнібусами.

ЯК ЗАРОБЛЯЮТЬ РОБІТНИКИ В ПОЛЬЩІ.

Головний Статистичний Уряд у Варшаві ствердив, що пересічний заробіток за годину робітника-мужчини у фабричному промислі є найменший у станіславському й тьверському воєвідстві, бо тільки 35 сот., у волинському 36 сот., в тернопільському й подільському 43 сот. Зате в Варшаві він є 1.02 зл., на Шльську 63 сот., а в лодзькому воєвідстві 75 сот. Те саме відношення є й з зарібками робітниць, хлопців і дівачат.

ЗАТРОЄНІ КЕРМАНЦІ В СТАНІСЛАВОВІ.

У Станіславові було в останніх часах кілька випадків затроєних вибоми, наляфінорамі, а то й водою. Досліді вказали в деяких керманцях викидади, що вода в них у великим відсотку затроєна і нездорова.

І КОЛОМІЯ МАЄ СЕНЗАЦІЮ.

Під крамницю ювіліра Фашерштайна підкопалися злодії, розпороли огнетривку кау та забрали біжутерію на кілька десятків тисяч зл. Докладно не можна устійнити шкоди, бо власника нема в Коломій. Видно, що робота, що крадіжку доконали „спеці“, такі, що з якоїсь столиці виїхали на гостинні виступи.

ШКАВА РОЗВ'ЯЗКА ЖИДІВСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ.

Існує в Варшаві таке товариство, що називається „Сполечне Товариство Культури і Праці“, що в його промові є якась Марія Шибінська. Це товариство чекало два роки на затвердження статуту і коли врешті дочекалося, почало свою діяльність від проекту управління жидівської справи. Делегата названого товариства вручила в державним комісаріаті міста Варшави меморіал, де стверджує, що єдино розв'язка жидівської справи в Польщі є охрестити всіх рабінів, які зі свого боку погодяться з собою своїх одновірців. Як бачимо, згадав товариство стоїть на високішому рівні щодо умового розвитку своїх членів. Недурно чекали два роки на дозвіл, щоб почати свою діяльність.

ТРАГІЧНА ПРОГУЛКА АМЕРИКАНСЬКОГО СТУДЕНТА.

Два брати Мельвід з Нью Йорку, що відбували прогулку по Європі, одинились в Варшаві та замешкали в готелі „Польонія“. Один із них пішов на забаву, з якої вернувся трохи підпитий. Щоб охолодитися, дійшов на балкони і, перехилившись, утратив рівновагу та впав із п'ятого поверху і згинув на місці. Про випадок повідомили телеграфічно родичів померлого.

ПРИГРАВКИ ДО БІЛЬШИХ ПОДІЙ

НІРЕМБЕРГ. — На конгресі гітлерівської партії в Нирембергу виголосили чергові промови: панка Шольц-Клінк, Райшле, Гільгенфельд, як теж виголосив серед мальовничих світляних декорацій іще одну промову сам Гітлер. Всі промови були знову звернені проти більшевизму й жидівства. З другого боку вони підносили здобутки націонал-соціалістичного режиму. Пани Шольц-Клінк доказували, що через надмірну еманіпацію жінки в Совегах багато втратили. Бо, діставши повні права в суспільно-економічному житті, жінки в Совегах рівночасно були змушені нести ті самі тягари, що мужчини. Жінки мусять служити у війську, мусять працювати тяжко по фабриках. 52% жінок у Совегах працюють по копальнях і каменоломах та в деревляних і залізних фабриках. А через легкі розводи, як теж через дозвіл зганяти плід, послаблено цілком основи родини. У висліді жінка в Совегах стала осиротіла, хвора й у високому відсотку бездітна. Щоб рятувати цей поганий стан, советський уряд мусів сам відкинути свої реформи й повертатись до старих засад. „Це — голодом, як большевицькі доктрини висмівають самі себе“. Гітлер у своїй промові ще раз підкреслював миролюбність німецького народу. Райшле дав доклад про „безпощадний визиск советського хліборобства в користь кліки жидівських гапаласів“, а Гільгенфельд дав доклад про тяжкий стан неправих дітей, що заповнюють нині вулиці советських міст. У своїх промовах бесідники не чистились за словами й на адресу большевицьких діяльників кидали образливі слова.

БОЛЬШЕВИКИ ВІДПОВІДАЮТЬ.

МОСКВА. — Кореспондент „Нью Йорк Таймсу“ доносить з Москви, що большевики почали відплачуватись німецьким лідерам за їх промови в Нирембергу подібною монетою. Кореспондент навіть каже, що притім большевицькі часописи вживають таких виразів, яких не можна повторити в американському пристойному часописі. „Права“ пише, що „д-р Гебельс хотів скріпити вонючі помії своєї промови якимись фактами. Це зроблено по просту: він узяв їх з німецького життя. Голод, жагу, гнет робітників, оплаканий стан нарістаючих поколінь — узяв за страшною дійсною фашистівської Німеччини і приписав советській Росії“.

ВІДСИЛАЮТЬ УКРАЇНЦІВ З КИЄВА.

ЛОНДОН. — Лондонський часопис „Дейлі Експрес“ доносить, що советська поліція арештувала в Києві 300 осіб, яких підозрювала у зв'язках з загавірниками на Сталіна. Без ніякого судового перелікування їх усіх вислано на Сибір. Той сам часопис також доносить, що в Москві на гріб Леніна хтось пожежив вінок з написом: „В пам'ять старих комуністичних борців, Зіновієва й Каменєва“. У зв'язку з цим советська поліція арештувала 11 осіб.

НАПРУЖЕННЯ В СОВЕТАХ.

БЕРЛІН. — Тут доносять, що в Совегах запанувало велике напруження і поденервування. Військові гарнізони Москви й Ленінграду скріплені. В Кронштаді скуплена ціла балтійська флотія. Серед населення хтось розкидає масово летючки в яких говориться, що Сталін є зрадником революції. „Борітєся за Троцького. Смерть Сталінові й Ворошілову!“ — говорять розкидані в Ленінграді арештовані трьох говорних командирів корпусів, які нині брата маршала Тухачевського. Сам прем'єр В. М. Молотов під домашнім арештом.

ЗАВОРОНЯЮТЬ НАРОДНИЙ ГІМН.

ЛЬВІВ. — В читальні „Прогреси“ в Селі Мельяшеві відбувалася забавна дитячого садку. Забава проходила надзвичайно гарно серед безжурного настрю наших найменших. Під проводом провідниці садку, пані Олі Палажівної, діти вивели низку танків, ігор та забав. Присутні нагороджували кожний їх виступ рясними оплесками. На закінчення зібрана публіка почала співати національний гімн „Ще не вмерла Україна“. Ледаві проносились перші слова гімну, як присутній на селі поліцай, Фудалі, зверещав: „Прошен не сьмєвадє, леґо не бидо в прощамє“. З цими словами він кинувся між присутніх, стараючись їх стероридувати. На селі зчинився рух, діти почали плакати. Приявні старші гості не дали себе застрашити і гімн докінчили.

БОМБАРДУЮТЬ САН СЕБАСТІЯН.

САН СЕБАСТІЯН. — Місто знаходиться під тяжкою канонадою революційних військ. Генерал революційних військ, Моля, видав був заклик до населення Сан Себастьяну, як теж до його оборонних червоних відділів, щоб вони піддалися впродовж 48 годин. В протиннім випадку він місто збомбардує. Кожні червоні не піддалися. Його війська справді розпочали канонаду.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРІТЬБА ІНТЕРЕСІВ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Словацький двотижневик "Slovak v Amerike" приніс недавно тому статтю під наголовком Autonomia Podkarpackej Rusi, що з словацького боку змальовує політичну драму, яка розігрується у цій частині України, що якраз тепер стає предметом міжнародних торгів.

Стаття замінита тим, що змальовує суперечність інтересів різних чинників, заінтересованих у закарпатській Україні.

Природно, найбільше в долі країни заінтересовані українці. Вони вважають цей край за сутню частину України. Українська ідея в своїй консеквенції веде до створення української держави, що має об'єднати краї, захоплені тепер Росією, Польщею, Румунією й Чехією. Зо становища цього ідеалу закарпатська Україна це "Україна ірідента", Україна невідкуплена.

Цей ідеал у своїй консеквенції доводить до опозиції проти українців з боку Чехії, Румунії, Польщі й Москви.

Москалі займають до нього спеціальне становище. Московські націоналісти не можуть бачити рятунку для себе в теперішній російській державі. Тому пробують вони створити з закарпатської України базу для свого націоналізму. Тому вони дивляться зависимим оком на український рух на закарпатській Україні та пробують виперти звідти українську мову, а замість неї насадити мову московську. Рівнобіжно з тим московський націоналізм пробує ширити ненависть до всього українського.

Через цей українсько-московський конфлікт у шкільній справі у закарпатській Україні панує повний розгاردіш. Коли попадає вчитель з українськими симпатіями, він насаджує українську мову; як попадає вчитель з московськими симпатіями, він насаджує мову московську.

Чеські централісти думають, що цей конфлікт корисний для їхньої політики: мовляв, як довго буде панувати цей конфлікт і зв'язане з ним безладдя, так довго чехам не треба буде виповняти задачі закарпатській Україні обіцянки краєвої автономії. Чеські централісти про цю обіцянку мовчать, закриваючи в цей спосіб свою нехиті признати закарпатським українцям самоуправу. Мовчать вони ще й через те, що знають, що автономія для українців тісно зв'язана з автономією для словаків. Адже неможливо буде не признати автономії словакам, як буде признана автономія українцям. Чеські централісти можуть казати, що українці собі на автономію заслужили, бо вони добровільно до Чехії приступили і не хочуть від неї відриватись, а словаки нібито на автономію не заслугоують, бо, мовляв, вони хочуть відриватись від Чехії. Але чи такі бачки відведуть словаків від сепаратистичних думок?

Додамо, що десять літ тому це все могли чехи називати пустими питаннями. Адже Чехія вважалася такою силою... Але чи може собі Чехія дозволити ігнорувати глибокі бажання українців і словаків в теперішніх критичних часах?

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ І РОСІЯ -- ТА МИ

В останніх тижнях на європейському політичному обрії сталися дві замінні події.

Перша, це участь англійської військової місії в советських маневрах, що на днях відбулися біля польської границі. У тих маневрах з чужинських військових місій брали участь попри англійську тільки французька й чехословацька місії, себто місії тих держав, які є заприязнені мілітарним договором із Советами. В часі цих маневрів большевицькі маршали показували своїм гостям міцні укріплення, які Совети впродовж довгих років нишком будували та про які вони до тепер не згадували нікому. Показували теж силу своєї армії, як і технічні уліпшення, які вони в часі першої і другої п'ятиліткі осягнули. Чи ці укріплення й ті уліпшення зробили велике враження на їх французьких, англійських і чехословацьких гостей, поки що важко сказати. Все таки треба зазначити, що ці маневри, в яких узяли участь теж англійці, є справою більшої ваги.

Другою замінною подією є подорож до Німеччини Ллойда Джорджа, бувшого англійського прем'єра з часів світової війни.

Здавалося б, що ця друга подія, а саме, поїздка Ллойда Джорджа до Німеччини, зрівноважить цю першу подію. Однак, беручи під увагу факт, що Ллойд Джордж не є нині при владі, й що все, що він нині говорить у Німеччині, не зобов'язує англійського уряду, можна сказати, що його поїздка є фактично маскуванням цієї першої події, і що ця перша подія, себто участь англійців у советських маневрах, є значно важливіша від другої.

Передчасно було б говорити, що офіційна участь англійської військової місії в советських маневрах означає вже мілітарний союз Англії з Росією. Однак, коли приглянутись добре до нинішньої політичної структури Європи, можна побачити, що хоч по війні на політичній мапі Європи є значні зміни, то політична ситуація лишилася та сама, що в 1914 році.

Тоді Англія також ненавиділа Росію за її деспотичний режим, а ще більше за її втручання в азіатські справи, за її вічне пруття англійським інтересам у Китаю, а понад усе за її вічне загрожування британській Індії. Нераз Англія зо широго серця бажала смерті московському медведю. Проте в обличчі значно більшої політичної небезпеки, що називалася з боку бісмарківської Німеччини, Англія таки здушила свою ненависть до Росії і в 1914 році з доброю міною на лиці, як широко-сердечні приятелі, боролася разом з Росією проти Німеччини.

Нині ситуація та сама. Англія також ненавидить Росію за її деспотичний большевицький режим, а ще більше за те, що вона шкочить англійським інтересам в Азії. Та в обличчі більшої небезпеки, що повстає знов зі зростом німецької сили, Англія чимраз частіше рибить прихильні рухи в бік Советів.

Версайський договір ослабив Німеччину не навіки. По десятих роках німецький колапс почав пробуджуватись і нині він уже стоїть на самому, коли не на вищому, ступні своєї політичної сили, на якому був перед війною. Це звучить мов парадокс, але у цьому зростає помагаю йому його повоєнне політичне положення. Бо коли з одного боку версайський договір придав тяжко Німеччину, то з другого боку той самий версайський договір дозволяв німцям ці всі соціально-економічні хвороби і недомогання, що по війні повстали в кожній державі, спихати виключно на зверхні, чужі сили, в першій мірі на версайський договір. А це скріплювало і консолідувало німецький наріз зі середини й ступнево творило в ньому національно-динамічну силу.

Нині німецька загроза наново зависла над Європою. Нині знов уся майже Європа мусить спрягатися, щоб удержати противагу німецькому коловороту, якого очі, в пошукуванні нових територій для своєї експанзії, знов звернені на Схід. Але цей раз не через Австрію, Болгарію, Туреччину,

Афганістан і т. д., тільки через Угорщину, есентуально через Польщу й Румунію, а далі через Україну, в Сибір і на полудневий схід в Ірак, Афганістан, есентуально в Індію.

Англії обори не йшло про те, щоб оборонити цілість Росії. Навпаки, вона завжди старалася, беручи під увагу свої азіатські інтереси, Росію ослабити. Однак Англія знає добре, що Німеччина, яка зростає коштам Росії, зростає ще більше на силі й тоді сягне рукою і по англійській території, чи краще по ті, які Англія вважає своїми. Підбивши під свої впливи Азію, Німеччина набере рівночасно такої сили, що значне натискати болочо й на Захід та галузями своїх політичних впливів значне засланяти сонце іншим європейським народам, включаючи матерній край британської імперії, Англію, якої життя вілості опирається на торгівлі і зв'язках із заморськими країнами.

Це є причиною, що зі зростом німецької сили англійська політика все клониться шораз більше в бік Росії. Послідовно з кожним підтягненням німецької сили Англія прямує, тихцем або отверто, теж до підтягнення сили Советів. Коли Гітлер підніс число німецької армії зі сто тисяч на триста, це була не тільки Франція, але й Англія, що втягали Росію в Лігу Націй. Коли Гітлер недавно підніс німецьку армію до числа одного мільона, ми бачимо, що не тільки французька і чехословацька військова місія пригладалася інтимним маневром советської армії, але також англійська.

Тяжко твердити лиш на основі цього одного факту, що між Советами й Англією вже заіснувало якесь мілітарне порозуміння. Зате можна твердити, що вразі війни Німеччини з Росією Англія таки стане знову по стороні Росії. Повториться 1914 рік.

З повторенням 1914 р. перед українцями розкриються знов ті нагоди, що ми їх мали в часі наших останніх визвольних змагань. Про наші помилки з тих часів писалося вже й будеться писати ще чимало. Наші політики думали тоді, що щоб виграти війну, треба кончатися зачинати з тими самими державами і з тими самими кінчати. В цьому містилася

помилка. Бо хоч дійсно треба було в 1914 р. зачинати з центральними державами, однак треба було йти з ними лиш до моменту, коли вибухла в Росії революція. Після цього треба було шукати опори у другому таборі.

Цей помилки ми не сміємо знов повторити. І коли гітлерівська сила, що натискає на Росію, є для нас дуже бажаним явищем, то з другого боку треба нам добре здавати собі з цього справу, чи есентуально нам було вказане зв'язуватися з цією силою.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЕДНАННЯ (За серпень 1936).

Table with financial data: I. Прихід: З перенесення \$ 30.13, Прихід у серпні 1,179.25, Разом \$1,209.38. II. Розхід: а) Висилка до краю: 1) Визвольна боротьба \$500.00, 2) Музей Визвольної Боротьби в Празі 300.00, 3) Політичні в'язні 125.00, 4) Рідна Школа 75.00, 5) Народним установам в селі Бортятин 61.00, 6) Письменники 50.00, 7) Сироти 10.00, 8) Тов. „Просвіта“ у Львові 10.00, 9) „Жіноча Доля“ 10.00, 10) Кошти висилки і листів 11.41, б) Кошти вдержання канцелярії 25.00, Разом \$1,177.41. III. Зіставлення: Загальний прихід \$1,209.38, Розхід 1,177.41, Остається в касі Обеднання з кінцем серпня 1936 р. \$31.97.

Обеднання Укр. Організацій в Америці.

В ОБЛИЧЧІ НЕБЕЗПЕКИ

Назрівають поважні події на міжнародному полі. Окупанти українських земель прудують усіми засобами всякий вияв активності українського народу. А московський комінтерн намагається розложити українське село й на Західній Україні та спаралізувати, відоруження одного українського фронту.

ються існувати самі про себе і ніколи на ділі (на словах так!) не памятають, що вони тільки частина чогось ширшого й загального. У висліді маємо кідьканець таких чи інших „фронтів“, ідеології — „просвітну“, „кооперативну“, „рідношкілну“, „пластову“, „маслосоюзну“ і стількиж до влодоби „світоглядів“. Якогось одного світогляду — галицький „хитрий Панько“ визнати не хоче. Для нього так, як воно тепер, вигідніше й безпечніше.

Таке діється за океаном. Тому не диво, що піднімаються шораз нові голоси за те, що ті події вимагають шід сучасного українського покоління найбільшої напруги, снаги й сили для боротьби за здійснення нашої ідеї й мети. В тих голосах вимагається теж від нашої суспільности відважної постави супроти цього всього, що розбиває наші сили. Звивається наш загал мали відвагу заглянути правді в очі і виявляти публично всі наші недомогання та шукати на них ліку. Це повинні робити, як пише „Голос Нації“, всі, для кого слово „Україна не просяткава фраза, для когось слово нація має глибокий і реальний зміст“.

„Що більше! Провідні люди отих наших окремих політичних господарських чи культурно-освітніх „світів“ чи пак „пашковецьких республік“, захоплені й зашліпані по м'ялики своє вузько-гуртковою ідеологією, починають боротися й поборювати в рамках своїх „установ“ чи „організацій“ тих, що думають інакше, що вважають, що дана установа чи організація це тільки відтинок одного загального фронту, що ідеологія може бути тільки одна — українська, що світогляд, який об'єднує й веде націю до перемоги — це тільки український націоналізм“.

Децю з таких недомогань підноситься у згаданім часопісі Б. Кравців. А хоч він має на увазі старий край, то не зашкочить познайомитися з тими заввагами й американським українцям, бо й тут маємо свої „республіки“, своїх „отаманів“ і свої „штаби“, яких ніяк не можна наклонити до одного фронту, до створення з тих „загумінок“ одної, великої, зорганізованої й дисциплінованої української громади в Америці. Б. Кравців пише між іншим таке:

„Коли зясувати стан нашої національної організованости, то перше, що кидається в вічі, — це розпорошення, розбиття й розтіч наших національних сил. Не згадуючи партій, всяких „обеднань“, „фронтів“ і „фракцій“, що ними кишають у нашому політичному житті, треба ствердити: кожна наша установа, господарська чи культурно-освітня організація, таке чи інше товариство — це своєрідна „пашковецька республіка“ з власним отаманом, штабом, ну й... ідеологією. Мали окремі світи, що намага-

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНИ“. Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

І приємно йому бачити батька й його радість. Здається, Матвій святкує якийсь особливий день. На рожеватому тлі вечірнього неба чітко зарисовуються темні верзерунки кроків його будучої гордості — клуні.

О півночі люди розійшлися і рознесли по хуторах свої виспівні. Ще довго собаки гавкали, ще довго то там, то інде знімався і падав невтомний уривок пісні, ніби борюкаючи з упертою тишею, освіщеною тяжкими, мов мідь, відливами місяця.

Завтра буде знов день. Встане сонце і встануть люди. І Володько також встане після настирливого матернього: — А вставай... Вставай!.. Чуєш, ти? — Ах, я ще трошки посплю... Ви вже поділи корови? „Як ти хочеш? так рано вставати“ — подумає він.

— Ну, ну... Ти не вставай. Он уже всі пігнали... Сонце вже он куди вигналось... Він підніме і розтрощить тяжкий кам'яний сон і вмиє холодною росою, зібраною з листя маку: руки, очі, побіжить по молодій конюшині, щоб освіжити набрякли за ніч ноги. А покищо він спить так

ними очима тварина. Належить вона Катерині, бо дістала від діда Юхима, коли відходила від нього.

З Лисою зв'язана Манька. Вона дуже подібна на ту, яку колись продав Матвій на купівлю землі. Така сама на масть, та сама порода, навіть куцохвоста. Ці дві корови — гордість Матвієвого господарства. Решта — дрібніші, хіба ще Рогата.

Корови повільно і байдуже ступають. Їх широкі ратиці потріскують від великого тягару.

День буде жагучий, як і всі попередні. Гарячі промінні стрижуть прудко по рештках роси, яка цієї ночі надто неврожайно випала. Лиш черв'як сонця і загар місяця, на котрому воно припняте, підкреслено голосять непевність дня, якусь зміну, якусь ворокобно...

— Ах, колий дощ... Так його, дюдоньки, треба... Так, чуєте, тошніла Настя. — Дощу треба! — казав Матвій, при зустрічі з сусідом. — Земля, як гніт, тверда. — Ну-да, ну-да! Дощуку брак, — відповідає сусід. — День по дню пражить, як у пеклі.

Володько це чує зо всіх боків упродовж тяжка. Пашня завчасно поспіє, не налетить й засохне зерно. А цей відомо... І коли пасе товар він, час від часу позирає на небо, на

марки, що викочуються зза лісу. Дійшовши до пів неба, вони розпливаються. Хлопець схвилюваний. Він має досить цікавих особистих справ, які безперечно його захоплюють, але „брак дощу“ турбує його навіть тоді, коли про це не думає. Ціла його істота відчуває „брак дощу“, бо це відчуває земля, жито, пшениця, корови і все живе. А хібаж він не одно, не цілість з тим усім, що його оточує?

На згариці своєї буди, свого, як він назвав, куріня, стояв довго і з болем у серці міркував над тим, як помститися над нахабними напасниками. — Чекайте! Прийде лиш о-

осінь... Тоді побачимо...

Пригнав „з роси“ раннім, бо сонце смажило, як у кітлі. Задумав обсадити садок дубочками, але для того треба їх виплекати. В одному куті саду завів шкільку і знов туди з лісу молоденькі дубочки. Обережно з землею викопував малюсенькі деревця, приносив у шапці додому, садив рядочками і поливав. Та не дивлячись на удатність, з якою він полинував своєї шкільки, дубочки в більшості одразу вялилися, жовкли і корчилися листочки, а опісля майже всихали.

(Далі буде).

ПОВІДОМЛЕННЯ ДЛЯ УРАДНИКІВ СОЮЗОВИХ ВІДДІЛІВ З PITTSBURGH, Mc KEES ROCKS, Mc KEESPORT, CARNEGIE, AMBRIDGE, MONESSEN, FORD CITY, RANKIN, JEANNETTE, LATROBE, NEW CASTLE, NEW ALEXANDRIA, ETNA, EXFORD, BENTLEYVILLE, ALQUIPPA, SLICKVILLE, DONORA, WEST NEWTON, NEW KENSINGTON, BUTLER, LEECHBURG, ISELIN, PA., I WHEELING, W. VA.

Отримай подано до відомо, що В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1936 РОКУ В ГОДИНІ 2-ГІЙ ПОПОЛУДНІ

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛІ УКР. КАТ. ЦЕРКВИ 7th Street, Corner Carson, S. S. Pittsburgh, Pa. На збори повинні кінечно прийти урядники наступних Союзів: 24, 41, 53, 56, 61, 63, 74, 82, 89, 91, 96, 101, 109, 118, 120, 126, 128, 132, 134, 136, 161, 166, 212, 232, 255, 276, 296, 329, 338, 360, 384, 396 і 400. На тих зборах буде прийнятій гол. рек. секретар Д. ГАЛИЧИН та говоритиме про справи У. Н. Союзу. В. Малевич, заст. гол. предсідника.

Вислід конкурсу краси.

— М'я уладжували нині в нашому клубі ситківковому конкурсу краси — оповідає 18-літня Ірка. — І який вислід? — Нерішений. Кожна з нас дістала лиш один голос.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

„СВЕТ” ПРО УКРАЇНСЬКУ НАЦІЮ.

ЩО Є ФАКТОМ?

Попала кацапському „Светові” „Свобода” з дописом Йосифа Голубця з Аляски про те, що назва України ще мало відома серед людей англо-саксонського світу. „Свет” з того приводу попадає в телячий запал. І додає до цього своєї уваги, що, мовляв, не дивно, що Україна й українці незвісні широкому світові, бо, мовляв, український рух („Свет” називає його українським сепаратизмом) створив австрійський уряд. На доказ цього він наводить не призначення імені України й українців польським урядом та чеським урядом.

Усякій думаючій людині не призначення України й українців польським та чеським урядом не політика, очевидно, диктована політичними інтересами, а не безсторонній доказ, що України й українців нема.

ЩЕ ОДНА НАУКА.

Здається, що й самий „Свет” почував, що його доказ з науковим становищем польського й чеського уряду проти українців шось не все в порядку, бо на піддержку полякам і чехам притягнув ще науку:

„Звісні славісти не признають окремої української національності та вважають всі руські племена одним народом”.

Що деякі славісти таке кажуть, правда, та чи вони звісні, це вже інше питання. Це справа опінії. Залезити, хто що вважає звісним.

Наприклад, чи можна назвати звісними вченими членів Імператорської Академії Наук, що, видаючи в березні 1905-го року осуд обмежень українського друкованого слова, говорили про москалів і українців як дві „руські” народности, а не одну?

ЗВІДКИ ВЗЯВСЯ УКРАЇНСЬКИЙ РУХ?

Каже „Свет”:
„Навіть недавній лідер українських сепаратистів у Галичині й довголітній керівник однієї з довідкових газет „Діло” явно заявив, що весь сепаратизм це діло німців, поляків і австрійського уряду”.

Може справді таке хтось сказав, може навіть справді таке сказав бувший редактор „Діла”, та чи це доказ, що так воно справді є?

Виходить таке: як бувший редактор „Діла” скаже таке, яке потрібне „Светові”, то це правда; а як цей самий редактор скаже шось противне, то вже неправда.

ГАЗЕТНІ ПИСАННЯ ЯК ДОКАЗ.

„Свет” каже, що український рух почався під Австрією, а відомий лондонський „Таймс”, наприклад, писав з приводу польської „пацифікації” Галичини, що український рух почався в Росії з університету в Харкові коли половини минулого століття.

Чи можна вважати це за доказ, що скаже лондонський „Таймс”? Чи як лондонський „Таймс” не добачив появи „Енеїди” Котляревського ще перед початком 19-го століття, то це теж буде доказом, що в український руху факту появи „Енеїди” нема?

НЕВІСТКА, ЩО ВСЬОМУ ВИНУВАТА.

Коли „Свет” пише, що український рух ріс під покровительством Австрії й поляків, лондонський „Таймс” згадалий вище статті писав, що українським рухом опікувалася ще до війни Німеччина, а спеціально мілітарні круги.

„Свет” міг би тепер подати на свідка лондонський „Таймс”. Та чи це буде доказ.

Коли лондонський „Таймс” писав проти боротьби українців проти Польщі взагалі, а проти Української Військової Організації спеціально, то з того ще не виходить, що факти були такі, як їх подав „Таймс”.

Так може судити тільки людина, що судить про світ поверховно. Прочитавши виступ „Таймсу” проти української боротьби проти поляків, думаючий читач відразу догадується, що „Таймс” сказав правдиво тільки один факт: факт, що між українцями й поляками йде боротьба. В цій боротьбі симпатії „Таймсу” стояли по стороні поляків, а проти українців, і тому „Таймс” уважав за потрібне сказати преріжні непохлібні річі про українців, а ріжні гарні річі про поляків.

ГАЗЕТА Й ПОЛІТИКА.

Приглядаючися передовицям „Таймсу” з часів пацифікації, побачимо, що „Таймс” стояв на становищі, що інтереси британської імперії вимагають удержання версайського договору.

„Таймс” бачив, що Польща цей договір піддержує, а українці всіми способами бються за його повалення. Звідти походить його становище за Польщу, а проти українців.

Через те й „Таймс” уважав за відповідне сказати за українців якнайбільше непохлібних річей, а за поляків якнайбільше похлібних. У той час в Англії було сильне упереження до німецьких військових кругів передвоєнних часів, отже що було легше полякам, як сказати, що українцями опікувалися німецькі мілітаристи, і що було легше „Таймсові”, як повторити цей закид?

Та чи розумно читачеві повторяти насліпо такі закиди?

ПРЕСА Й ВІЙНА.

Хто насліпо повторяє за газетою якісь твердження, той показує, що життєвий досвід його нічого не навчає.

Наприклад, кождому з нас стоять добре в пам’яті ті гострі виступи проти німців, які була повна американська преса перед вступленням Злучених Держав до війни проти німців. Чи розумно було бикомусь повторяти ці всі виступи?

Адже нині уже стверджено понад усякий сумнів як незалежний факт, що більшість цих писань це звичайна собі газетна пропаганда, що мала на цілі завести американців до війни проти Німеччини.

ГАЗЕТА Й ПРОПАГАНДА.

Каже проф. Рос у своїх „Основах Соціології”:

„Газета має велику й зростаючу силу над умом публіки, бо вона утверджує, під яким кутом читач має розглядати біжучі події. Підчеркуючи одні факти, більше від інших, ставлячи натиск день за днем на деякі факти та відсуваючи на дальший план інші факти, висуваючи наперед факти, на які газета хоче читачеві звернути увагу, а відсуваючи на дальший план інші новинки, власник газети фабрикує враження, які творять публічну опінію”.

Чи це годиться з нашими спостереженнями життя, чи їм противиться?

— Вже не купаєшся в холодній воді?

— Це мені забирало дуже багато часу.

— Чейже ти не сидів у воді так довго?

— Ні, однак я потребував багато часу стратити, заки рився ввійти в воду.

До відома шановній публіці!

Вісімнадцять літ тому відчинив я вперше мій інтерес у горішній частині міста Нью Йорку. Це був 1918-тий рік. Що від того часу до нині мій інтерес зростав постійно і дійшов до нинішніх розмірів, це я можу завдячити публіці, яка вміла оцінити мої змагання дати покупцям найкращий товар і найліпші виробу по уміркованих цінах. На мою думку, дякувати нашій публіці в часописах за це попертя мого інтересу не досить. Тому я рішив відсвяткувати цей 18-літній ювілей спеціальними цінами товарів і м’ясних виробів, які то ціни будуть тревати в усіх моїх крамницях 18 днів, почавши від п’ятниці, 18-го вересня (септембра), до четверга, 8-го жовтня (октобра) 1936 р. Запевняю шановну публіку, що ті ціни будуть справді ювілейні і викличуть подив не тільки в околиці моїх крамниць, але і в цілім місті. Крім цього всі покупці одержать у всіх моїх крамницях 3-го жовтня (октобра), в суботу, цінний дарунок.

Ціни поодиноких товарів і власних моїх продуктів будуть подані на цім місці в короткім часі.

Остаюся з належною пошаною

Платон Стасюк

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Відчит проф. Грановського.

В п’ятницю, 11 вересня ц. р., відбувся в Українськм Народнім Домі, при 6-тій вул. в Нью Йорку, відчит професора університету в Мінесоті, як теж голови Організації Державного Відродження України, А. А. Грановського, на тему „Наші найближчі завдання й можливості нашої молоді”. На відчит прибуло біля 300 осіб.

На початку бесідник передав для привітних привіт від тих українських громад в Америці й Канаді, які він в останніх місяцях відвідував. „Ви не самі — говорив бесідник. — Тим самим бажанням, що й ви, говорять теж усі, розсіяні по цілому світі, як теж на рідних землях, українські серця”. Далі говорив бесідник про нашу національну підйоми й упадки, порівнюючи їх до природної ритміки, до ударів хвилі моря, які ритмічно, по вісьмох слабих та пестливих хвилях, дев’ятою вдаряють тяжко об беріг моря. Так само наше суспільне життя, яке може переживає тепер часи пригноблення і слабости, воно, за законом ритмічності, мусить ударити колись і могутньою хвилею, якою роздавить ворогів та прочистить поле для нашого національного розвитку. Ця хвиля, говорив бесідник, вже недалеко.

Далі говорив бесідник про вагу внутрішньої дисципліни. Дисципліна — це основа всякого корисного життя, це основа всякої збірної сили. Без дисципліни неможлива ніяка будова організації, ні держави. Тому українська суспільність, заки візьметься до затування фундаментів під зо-

внішній вияв нашої держави, мусить ці фундаменти своєї держави наперед покласти у власному серці. Вона мусить здисциплінуватися, мусить знищити в собі отаманію й анархію.

Наші завдання в Америці, говорив бесідник, повинні прямувати до цього, щоб створити тут на американській землі запілля для нашого національно-бойового руху, який працює, розвивається та крипить на рідних землях. Цей рух є понадпартійний. Він виховує нові покоління, насаджуючи на старе дерево нові зразки, нові щелі, які дадуть українському народові корисний овоч.

Про церкву говорив бесідник, що вона повинна стати, попри високу релігію, ще й національною, себто вона повинна бути теж при народній роботі та заохочувати наш нарід до витривалости у визвольній боротьбі.

Говорив теж бесідник до жінок, яким радив брати якнайактивнішу участь у громадському життю. Українська жінка дотепер виконувала супроти своєї нації дуже важні завдання. Бо це українська жінка своєю терпеливою роботою, своєю муравлиною працею, своїми недоспаними ночами, творила та зберігала українське мистецтво, вишиваючи чи то сорочки, чи інші ручні роботи, або малюючи писанки, чи складаючи пісні. Якби не витривала праця нашої жінки, ці незмірні цінности нашого народнього мистецтва були б давно пропали.

Тутешній український молоді бесідник радив не забувати свого народу, а студіювати його культуру, мову, звичаї та брати чинну участь у визволь-

них змаганнях старого краю. Бо ці змагання ведуться за справедливі річі, за такі річі, за які станув би до боротьби кожний чесний американець. Передвісім бесідник підкреслював, що молодь мусить пильно працювати над собою. Молодь мусить викоринювати з себе ліниство. Бо без огляду, як здібний є чоловік, коли нема в нього витривалости, то він нікуди не зайде. Молодь наша повинна мати здорову амбіцію вибиватися високо й на вершинах американського суспільного життя вона не повинна теж забувати про той нарід, з якого походить.

ГЮСТОН, ТЕККАС.

Як живуть українці в Тексасі.

Тексас це великий та просторий край. Найбільше число українців живе в Бремонді. Є їх біля сто п’ятьдесять родин. Є їх може й більше, однак вони вже такі, що перестали сезвати українцями. На згада не число не знайшов я в Бремонді ні одної хати, щоб мала якийсь український часопис. Кілька з цих родин мали „Місіонар” з Філадельфії і календар Сиротинця. Решта читають польські часописи, які вони передплачують за дорадою свого душпастиря, римо-католицького священника, що є поляком.

За події в рідному краю вони мало що знають, тому що багато з них вже перестали навіть листуватися з ріднею в старому краю. Багато з них, що правда, не перечать, що вони українці, однак їх діти вже не знають рідної мови, тільки говорять по польськи. Навіть моляться по польськи. Молодіж дуже мало знає про Україну, а старі також не дуже то радо говорять про рідні

справи та про українське організоване життя.

Більшість з них виїхали до Америки в 1907—1909 році з повітів: чортківського, тернопільського, бучацького, заліщицького, а також кілька родин походять із повіту Лісько. Всі вони повинуються науці свого духовного настоятеля й виконують слухняно те, що він прикаже. Майже самі українці збудували гарний костел і школу, а тепер розпочали будову ще одної школи, на яку кожний українець зобов’язався дати 50 до 150 дол. Коли я запитався, чому вони не стараються збудувати свою церкву, то відповіли, що „один Бог і одна віра”. Йх це зовсім не разить, що повинуються польському духовному настоятелю, який заставляє їх будувати польські школи для добра польської культури.

Свого часу один з наших священників писав до одного тутешнього громадянина, що готов присвятитися для організації греко-католицької церкви в Бремонді. Коли довідався про це священник-поляк, почав голосити за амвони, що за ту мізерну платню, яку дають українці, вони не можуть мати кращої церковної обслуги, яку ту, що мають. Бо українці платять від особи по \$12 на рік. Та це смішне, бо крім річної оплати українці складають у ріжній формі для польського священника поверх дві тисячі доларів річно.

Другою місцевістю, де живе більше число українців, є Форт Ворт. Є їх там біля 60 родин. Між ними також нема ні одного українського часопису, й вони мало думають про українські справи. Серед них усіх є лиш одна родина, що посилає дари на ріжні народні цілі в рідний край. Решта або дослідують святе письмо, або про-

сто запиваються.

Третьою місцевістю є Гюстон, у якому живе біля двадцять родин. Серед них є вже свідоміші і кілька з них передплачують „Свободу”. Є ще трохи серед них внутрішнього роздору, однак можна тут заснувати відділ У. Н. Союзу. Серед гюстонських українців є кілька інтелігентів, однак, як добре визнаються в народних справах. Та потрібно конче заснувати тут якусь українську організацію, на яку вони могли б оперти свою народну роботу та від якої дістали б належну моральну піддержку. Бо через відсутність українських організацій, таких як У. Н. Союз, наших людей затагають до чужих організацій. Є тут один православний священник, що навіть себе українцем називає, однак він затагає наших людей до якогось московського „Общества”.

В Тексасі українська нива є дуже мало орана й сіяна. Можна було тут розвинути широку діяльність, та брак до того відповідних сил.

А. М. Г.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Виступ українського клубу танцюристів.

Дня 1-го вересня ц. р. відбувся у Вашингтон Сквер Парку в Нью Йорку 2-гій річний виступ танцюристів чотирьох націй: німців, італійців, поляків і українців. Цім виступом заряджував „Фолк Фестивал Кавнсіл”.

Українські танцюристи, що брали участь у цьому виступі, належать до Українського Клубу в Нью Йорку. Вони відтанцювали коломийку, чумака, гонивітер і запорозький герць. Публіка була найбільше вдоволена з українських танків. Танцюристи, що виконали ці танки, були: Марія Вінтоняк, Олена Боднар, Юлія Зваричук, Марія Скородинська, дві сестри Литвин, Євген Петрик, Семен Вінтоняк, Михайло Черватук, Михайло Бригідир, Степан Чернецький і 6-літній Зенько Кравчук.

Ті самі танцюристи, з вище згаданого Клубу, брали також участь у подібному виступі в Піксгил, Н. Й., 5. вересня ц. р., в якому теж брали участь чотири національності. Українські танки були знов найкраще виведені, чого доказом є це, що заряд цього виступу просив українську групу розпочинати програму, а також закінчити її українськими танками.

Марія Скородинська, учасниця.

ЦЕРКОВНО-НАРОДНІ СПІВАНІК

під нотами на три і чотири голоси, зібрав і уложив о. Віктор Матюк.

ЧАСТЬ I: Пісні перед і по науці I 24 пісень зі с. Літургії. ЧАСТЬ II: Тропарі і Кондаки Воскресіння від I. до 8. гласу; Прокімені Літургії від I. до 8. гласу; Пісні із Вечіри; Пісні з Утрені. ЧАСТЬ III: Пісні великого поста; на Великдень з воскресіння Утрені; Пісні на Празники Господні; Богородичні; Святки; Келіди.

Це є дуже практична книжка для дякоучителів. Друк нот є дуже читкий. Ціна \$1.50.

Замовлення на С. О. D. не висилаємо. Пишіть до:

„СВОБОДА” 81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346 JERSEY CITY, N. J.

Витягли вам на залізничні годинник і гроші, а ви нічого не чули?

— Ні, пане полісмен, я маю страшний катар...

— Кімната мені подобається, прошу пані. А скільки вона буде коштувати з фортеп’яном?

— Гм, це буде залежати від того, як ви граєте...

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIAN GIRL IS VICTOR IN 4 EVENTS

Astonishes Huge Throng at Northeast Field With Triumphs in Track Clashes and Basketball Throw in Meet With Swarthmore Rivals.

The collegiate track and field team of Swarthmore, and the Ukrainian Catholic Sokol Club of Palmerton, after nearly six hours of strenuous competition in the First Ukrainian-American Olympiad, trotted off Northeast High School field last evening with a team trophy each emblematic of capturing the first Ukrainian National Open Track and Field Championships.

The Greatest throng ever to witness a track and field event at 29th and Clearfield—nearly 5000 Labor Day spectators—gathered in the stands and around the cinderpath to see a petite 17-year-old girl, Ann Lebo, of the Ukrainian Cultural Centre of this city, dominate a track extravaganza that was colored with national junior champions in their respective fields.

Miss Lebo, winner of three track and field events, climaxed a day of individual achievement by throwing the basketball the surprising distance of 72 feet and 6 inches. Ann won four events and had there been any more, she might have exceeded this mark.

Despite Ann Lebo's athletic prowess in the sprint and jump tests, her team failed to capture the team trophy in the closed events sponsored by the Ukrainian Youth's League of North America and the United Ukrainian organizations of this city.

The Ukrainian Catholic Sokols of Palmerton, with a better balanced team topped all entries with a winning score of 36 points. The United Young Ukrainians of Detroit placed second with 30 counters, while the Ukrainian Softball League of Toronto, was third with an aggregate of 15 points.

The Canadian softball aggregation possessed but four members, but they stepped out of their regular field and proved their ability on the oval. The Toronto quartet promises even keener competition next year, if the Second Ukrainian Olympiad goes to their city in 1937.

To the victors from Palmerston went the "Narodna Wola" Trophy donated by the Ukrainian Workingmen's Association.

Paced by Larry Cohen of Temple University, present junior national indoor shot-put champion, and Fred Donon, one of the district's best high jumpers from West Chester Teachers' College, the Collegiate Track and

Field aggregation tabbed 43 points. The collegians annexed three events and tallied considerably in the lesser places to win the Ukrainian Youth's League of North America Trophy. Second to Collegiate T. and F. was the Fifth st. M. E. of Harrisburg with 23 points.

The Germantown Boys Club became the first local team to step into the picture when C. K. Xander's team tabbed 20 counters for third place. Passion A. A. snared fourth position with 15. The Olympic Club of San Francisco with Johnny Wall, the 5000 metre junior national champion last year, as its only representative, was fourth with 10.

The third trophy in competition, the Nicetown Trophy to the girls' volley ball champions of the meet, was taken by the St. Josaphat's team of Frankford, which defeated S. Philadelphia for the victors' first leg of the cup which has been in competition for two seasons.

No field marks were set during the 27 events on the track, but inasmuch as this is the first year for the Olympiad, all winners and their standards are established as record-holders until next season.

(The Philadelphia Inquirer, Tuesday Morning, September 8, 1936).

Lehigh Valley Railroad

Table with 2 columns: Price and Location. Includes WEATHERLY, HAZLETON, MAHANDY CITY, SHEANANDOHAN, CENTRALIA, MT. CARMEL.

Lehigh Valley Railroad

Звичайні потяги відіждуть з Pennsylvania Station, 33rd St. and Seventh Ave., New York, 4:50 P. M. і 6:45 P. M. Східний звичайний час. Поверот в неділю вночі.

Lehigh Valley Railroad

Тікети до набуття в Consolidated Ticket Offices або в Hudson Terminal. По дальшій інформації телефонуйте: Longacre 5-4021 або Cortlandt 7-2328.

Lehigh Valley Railroad

— Мені сказали, що ви лише тому хочете оженитися зі мною, що я одиличка по тітці великий маєток.

— Це неправда! Щож це мене обходить, чи по тітці, чи по кімсь іншим?!

ПРИГОТУВАННЯ ДО ШКОЛИ.

(Подав д-р Джан Л. Райс, комісар здоров'я міста Нью-Йорку).

Цілком природньо, що кожна матір бажає вислати свою дитину до школи добра зодягнену. Однак вигода, замість моди, повинна бути на увазі кожної матери під час вибору шкільної одягу як для дівчат так і для хлопців. Вільно допосована одяг найкраще відповідає для дитвори обидвох полів аж до холодних днів. Одяг повинна бути з легкої матерії. Навіть підчас нерівної температури нема ще повної потреби носити тяжке вбрання, якщо плащ чи жакет є теплі.

Зодягаючи шкільні діти, треба пристосовуватися до правил здорового розсудку. Легке спідне білля, блюзка та спідничка для дівчат, а для хлопців таксамо тонке спідне білля, як теж соронка, штани та камізька.

Одежу треба добирати відповідно до температури, одяг, щоб ніколи не була зтяжка, бо це може здержувати функції шкірних отворів, цебто випарування, котре є кочче потрібне для вдержування доброго здоров'я.

Обува відіграє важну роллю відносно здоров'я, особливо у доростаючих дітей. Неправильно допосована обува та панчохи не тільки являються причиною невигод, але теж у результаті можуть принести ушкодження чи викривлення стіп. Добрирайте обуву для своїх дітей з великою увагою, щоби була не тільки достаточо довга але й широка, щоб стопа і пальці могли виконувати свої завдання. Вільна обува не буде тиснути ані мучити ніг. Майже кожна відповідна крамниця з обувою має дитчий відділ та знавця для допосовування обуви для дитвори. Навіть крамниці з дешевшого роду обувою мають на складі спеціальну обуву для дітей та багато з них мають знавців у тім фаху.

Панчохи теж повинні бути добре допосовані. Вони не повинні бути ані задовгі ані закороткі, бо лихо допосовані панчохи можуть спричинити майже стількиж клопотів, як зле допосована обува. Вистарчить тільки трохи уваги підчас купна панчіх.

РОЗМОВА ЖІНОК.

— Я бачила вчора вечором тебе в парку з твоім чоловіком. Ви так ніжньо розмовляли й обіймалися.

Жінка: (блідне): То не була я!

ЗАКЛИК НА ВЕЛИКИЙ РАДІО БАЛЬ-КОНЦЕРТ

котрий відбудеться в балевій салі WEBSTER HALL, 119 E. 11th STREET, NEW YORK, N. Y.

В НЕДІЛЮ, 20-ГО ВЕРЕСНЯ 1936 РОКУ (SUNDAY, SEPTEMBER 20, 1936)

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 4-ТІЙ ПОПОЛУДНІ. Вступ 50 центів. — Діти 25 центів. До танців буде пригратати орхестра П. Гуменюка.

Концертові точки виконають: артистки сестри Шиманські з Філадельфії, Хор дівчат з Пасейку, п-на Гурак з Скрантону й інші. Майстрами церемоній: М. Дудра, М. Скоробогач і М. Хміль. Всіх українців, з близька і з далека — запрошує на цей Радіо Баль-Концерт 212-14 Балевий Комітет.

ЧИТАЙТЕ ПЕРЛИ ТВОРЧОСТИ ІВАНА ФРАНКА

КНИГАРНЯ „СВОБОДА“ ДАЄ СПЕЦІАЛЬНУ ОФЕРТУ НА КНИЖКИ ІВАНА ФРАНКА В КНИЖОК ЗА \$2.50

- 1. Захар Беркут, образ громадського життя. 2. Абу Касимові капці, арабська казка. 3. Батьківщина й інші оповідання. 4. Вибір поезій Івана Франка і короткіх начерк його життя. 5. Для домашнього-огнища, повість. 6. Лис Микита. 7. Молода Україна. 8. Як пан собі біди шукав.

Вислать моні ордер на суму \$2.50 іще сьогодні й одержите повищі 8 книжок відвортною поштою. Колиб іще ви хотіли мати найкращий твір Івана Франка, „Мойсей“, то вислать \$2.75. — Замовлення треба слати на адресу:

Замовляйте у книгарні Свободи: „SVOBODA“, 81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПОЩО ГРАТИ ТІ САМІ ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ? — ГРАЙМО ВСЕ НОВІ

- ИНСТИТУТКА. Інцензація: на 6 картин, з повісти Марка Вовчка. Надається до вистав спеціально для жіночих і дівочих клубів і кружків (12 осіб, 10 жінок і дівчат, 2 чоловіки) Ціна разом з партитурою 25 ц. ЖЕНИХ (Бандити). Комедія на 2 дії зі співами (7 осіб) 20 ц. ХІВ СТРЕЛЬЦЬ НА ВІЙНОНЬКУ. Песа на 5 дій. 3 режисерськими заввагами. Осіб 9 30 ц. ТУРЕЦЬКІ СТАРОСТИ. Комедія на 3 дії. 12 осіб 35 ц. ОЯ МОРОЗОВЕ, МОРОЗЕНЬКУ. Драма на 3 дії. 3 передмовою і режисерськими заввагами. 9 осіб. 30 ц. МИ ЙДЕМО В БІГ. Драма на 4 дії. 3 режисерськими заввагами. (8 осіб) 25 ц. СТРАШНА ПІМСТА. Драма на 4 дії. Історична драма з часів напад татар та турків на Україну. (12 осіб) 25 ц. ДЕСЯТИК ЛЮЛЬКА (Бо війна війною). Жарт на 3 дії. 8 осіб 30 ц. МОДЕРНИЙ ГОСПОДАР. Комедія на 3 дії. (10 осіб) 25 ц. КУМ СОЛТИС. Комедія на 3 дії. 10 осіб 30 ц. ГЕТЬ З МУЖЧИНАМИ. Комедія в 3-ох діях. 14 осіб 35 ц. ЯКЕ ІХАЛО, ТАКЕ ЗДИБАЛО. Комедія на 2 дії. 9 осіб 20 ц. ДЕ ГОРІВКА БУВАЄ, ТАМ ДОБРА НЕМАЄ. Народна штука в 3-ох діях. 13 осіб. Режисерські вказівки 40 ц. Ц. К. КАПРАЛЬ ЛОПУХ. Комедія на 4 дії. Осіб 15 30 ц. ДОБРУШ. Історична драма на 5 дії. 10 осіб 35 ц. ТРИ ГЕРБИ. Комедія на 3 дії. 14 осіб 35 ц.

„SVOBODA“, 81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ?

ВУНСАКЕТ, Р. АН.

З віщання на Рідну Школу. Вунсакетська українська громада діждалася, що з її середка вийшов український лікар. Є ним д-р Омелян Касків. В суботу, дня 29. серпня б. р., відбулося вінчання цього молодого українського професіоналіста з панною Анною Афінович, дочкою п. Евдокії Афінович. Церква була дуже гарно прибрана, Молоду пару стрінули в притворі три священники: о. Володимир Касків (батько молодого), о. Л. Кушнір і о. Писар. Вся відправа відбулася в українській мові. Співав гарно вунсакетський хор. А о. Кушнір виголосив до молодят добре абдуману і глибоко патріотичну промову. Обід для рідні, весільної дружини, гостей і молодят відбувся в парохіальнім домі, де перепаїтувано забаву жартами і поважними промовами. Промовляли: о. Касків, о. Л. Кушнір, підписаний і д-р О. Касків, що володіє дуже добре українською мовою. Гості не забули і за Рідний Край і зложили \$25, які відослано до Обеднання з призначенням на Рідну Школу. Жертували: о. В. Касків і Анна Касків (родичі молодого) \$5, д-р Омелян Касків і Анна Касків (молоді) \$3, Білінський \$6, рідня Зборовських \$3, Скоробаня \$2, І. Афінович \$2, Евдокія Афінович \$1, о. Л. Кушнір \$1, Т. Касків \$1, Е. А. Касків \$1. Білінський.

ДОБРИЙ ШПИТАЛЬ.

В однім шпиталі в Москві затруїлись 85 недужих і два санітарі, що зіли при обіді кисіль.

На советсько-японському кордоні.

Японець: Дивні ті більшевники! Авангарда сидить у Москві, а запіляла по цілім світі!...

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРІЯ І ДЕЛКАТЕСЕН, добре вироблений інтерес в українській дльній. Продам дешеві за причини браку поміщи. Голоситися до: 211-15 М. КОБЗІСТОГО, 64 St. Mark's Pl. (E. 8 St.), N. Y. C.

ВЗОРИ

книга, нитки до вшивання Д. М. С. і стемповані річі. Пишіть по каталогу до: UKRAINIAN BAZAAR, 97 Avenue A, New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неаїлі рано від 10 до 12.

БОЛІ НІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі лодки, болячі ноги, флебіти (запалення жи), ливулкі або болячі коліна чи кісточкі і ревматичні ноги успішно лікуюмо новими європейськими методами без операції. Одисові години: шоденно від 2 до 6, в понеділки і четверги від 2 до 8. ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ. Увага: Отрим подано до відома, що а переїз своєю канцелярію з 28 W. 89th St., на 320 W. 86 St., New York City. Близько Бродвею.

L. A. ВЕНЛА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ

РОДИЧІ ПОСИЛАЄТЕ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ?

Хочете, щоб вони добре вчилися, щоб радо робили свої домашні завдані (home work), щоб швидко оці? Купіть для них МАШИНКУ ДО ПИСАННЯ. В Суриї є машинки, що будуть пасувати вашій кишени.

Ціна від 15 доларів вгору. Remington Noiseless Typewriter \$19.75. Пишіть по каталогу, або заходіть до skleпу Суриї. Отворено щод дня до 10-тої вечором. 211- S U R M A, 103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦАХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2565 BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2565.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

Тарзан вплив свій холодний зір в переляканого ватажка чорних і далі настоював: „Кажі, що ти думаєш? В який спосіб згинув отсей чоловік, що походить з твого племені?“ Гованда вагався хвилину, а потім здвигнув раменами і відповів: „Цей є ясне, його мусів убити якийсь хищний звір, що їх є повно у нетрах“

— Крлі ватажок це сказав, решта чорношкірих, що німо слідували за розмовою, скоро одобрюючо закивали головами: „Авжеж, пане, це правда“, вони хором заговорили. „Знаки пазурів зовсім виразні. О, страшні є пазури льва, страшні пазури тигра, страшні пазури пантери. Це від пазурів одного з тих звірів він мусів згинув!“

Тарзан подглянув на них усіх гнівно й заговорив: „А то відколи розумний Гованда і його найближчі дорадники стали дурнями? Всі ви знаєте дуже добре, що великі звірі вбивають лиш на те, щоб мати що їсти. Коли вони вбють щось, то й з'їдять. А тіло цього чоловіка ціле. На ньому не видно знаків ні зубів ні клів“.

Чорні збентежилися цією заміткою. Вони подглянули на себе мов зловдені на гарячому вичинку діти, однак ні один з них не мав відваги говорити. „Ти знаєш секрет“, знов заговорив твердо Тарзан, звертаючися до Гованди. „Скажи мені його“. „Я не можу“, відповів Гованда, „бо ти зараз зачощ побороити а цією хижацькою смертю, а вона тебе вбє“.